

## Avspänning i tysk politik

Den nya ministär som Adenauer bildade för några dagar sedan är sannolikt den starkaste som framträtt i ett demokratiskt Tyskland. Vid valen i september var demokratins seger överväldigande; grupperna av extremister till höger och vänster var så svaga att de inte kunde på något sätt påverka landets politik. Adenauer behöver alltså inte räkna med en antidemokratisk opposition. Den regering han bildat har bakom sig över två tredjedelar av representationen, och Adenauers eget parti (den kristligt demokratiska unionen) har mer än hälften av mandatet i parlamentet. I stort sett har regeringens sammansättning bestämts av styrkeförhållandena inom den stora koalition som uppstår styrelsen. CDU (och det med CDU nära lierade CSU) har tio platser i ministären, de frisinnade demokraterna (FDP) har fyra platser, det tyska partiet och flyktingspartiet (DP och BHE) har vardera två platser. Denna aritmetiska fördelning av ministerposterna kan föra tanken till Weimarregimen, då de partier som tillfälligt samarbetade satte in representanter i ministären, som snarare var ombud för en viss riktning än deltagare i ett samlat försök att regera. Nu är emellertid situationen en helt annan; ingen betvivlar att Adenauer är en verklig regeringschef, inte bara ordförande i ett kollegium av partier, och att den ministär han bildat har en annan enhet och handlingskraft än de beryktade blockbildningar som förberedde den första tyska republikens undergång.

De tvister och svårigheter som uppstod vid ministärbildningen var också i stort sett begränsade till personfrågor. Den nya riktning som upptogs i regeringen, flyktingspartiet, tycks inte ha orsakat några större besvärigheter; man får komma ihåg, att detta parti, som särskilt vill företräda de tio miljonerna av flyktingar och fördrivna, till själva sitt väsen är efemärt och att de utomordentligt framgångsrika åtgärder som gjorts för att inlemma flyktingsgrupperna i det tyska samhället successivt måste medföra att basen för partiets existens försvinner. Kritik har riktats mot de olika religionssamfundens representation inom ministären; katolikerna har sju platser mot protestanternas tre, trots att inom förbunds församlingen två femtedelar av CDU-fraktionen är protestanter.

Samarbetet mellan de båda stora religiösa riktningarna inom partiet har likväl hittills varit gott, och katolikernas överrepresentation synes i det hela ha tagits med jämnmood av den protestantiska minoriteten. Det av en minister framkastade förslaget om avskaffande av det obligatoriska civiläktenskapet, som existerat i Tyskland sedan 1875, kan knappast antas föranleda någon aktion från regeringens sida; uttalandena om en framstöt mot fackföreningarna, som i viss utsträckning — trots sin principiellt opolitiska inställning — tog socialdemokraternas parti vid valen, lär inte heller utmynna i något politiskt handlingsprogram.

Det är dock inte bara de nu nämnda förhållandena som ger regeringen Adenauer dess styrka. Det är tydligt att förbundskanslern efter segern är benägen för samverkan och kompromisser inte bara i förhållande till de hjälptrupper som engagerats i regeringen utan också gentemot den socialdemokratiska oppositionen. Adenauers programtal uppbars av en försönlig ton, och den rad av sociala reformer som han utlovade kan visserligen betraktas som följer av Väst-Tysklands märkliga ekonomiska blomstring, men är självfallet också ägnade att bryta udden av den socialdemokratiska kritiken.

Den debatt som följt på den av Adenauer avgivna deklARATIONEN har format sig till ett nytt bevis på regeringens starka position. Den socialdemokratiske ledaren Ollenhauer angrep naturligtvis regeringen, men hans kritik hade en helt annan och vida mildare form än den som präglade Schumachers våldsamma anföranden och som till en viss grad Ollenhauer också sökte använda — före valen. Det är betecknande att medan våldsamma indignationsrop brukade avbryta Adenauers tal i den gamla förbunds församlingen, åhörde den socialdemokratiska oppositionen i den nyvalda representationen förbundskans-

lern i en tystnad som med tanke på det förgångna fick ett drag av respekt. I sak drev Ollenhauer i stort sett den gamla socialdemokratiska linjen: först tysk återförening, sedan eventuellt upprustning och anslutning till västern. Men denna linje har förlorat sin kraft att övertyga och påverka. De illusionister som tror att Ryssland skall återlämna östzonen till det fria Tyskland har efter vad som hänt under de senaste månaderna inte möjlighet att göra sig gällande; septembervalet innebär att de tyska väljarna tog avstånd från denna illusionism. Det är tydligt att socialdemokratin inte längre med större energi kommer att fullfölja sin kamp mot västanslutningen, upprustningen och Europaarmén. Starka röster har rent av höjts inom partiet för en revision även av inrikespolitiken; man vill göra sig av med de rester av marxism som ännu finns kvar i paroller och propaganda, man vill moderera socialiseringslinjen och över huvud förvandla socialdemokratin till ett ordinarie radikalt oppositionsparti.

Under dessa förhållanden kom debatten rörande regeringsförklaringen att till stor del koncentreras kring frågan om Saarområdets ställning. Adenauers förklaring, enligt vilken Saarfrågan borde lösas "i europeisk samarbetsanda", framkallade direkt och indirekt kritik. Utan tvivel finns det en tendens hos Adenauer, för vilken Europatanken blivit mer och mer central, att se Saarfrågan som en relativt liten fråga, vars reglering helst bör ingå i planen på Västeuropas enande. Ollenhauer och flera representanter för i regeringen företrädda partier tog avstånd från de vaga planer som här föreligger; "vi motsätter oss en politisk europeisering av Saar", yttrade den socialdemokratiske ledaren under stark anslutning, och på denna punkt har han säkerligen en majoritet med sig. De tyska partiernas ställningstagande på denna punkt måste emellertid för Adenauer snarast vara en tillgång vid förhandlingarna med Frankrike; i denna fråga liksom i så många andra under de senaste åren har den nationella opposition som socialdemokraterna bedrivit internationellt kunnat brukas som ett vapen i statsledningens hand.

Oket 8 l. 7 k.  
4 m.

S: a 19